

Sygn. akt III Ca 814/14

POSTANOWIENIE

Dnia 1 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz

SO Danuta Morys-Woźniak

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2014 r. na rozprawie sprawy

z wniosku K. K.

z udziałem P. K.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawczyni i uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 21 stycznia 2014 r., sygn. akt I Ns 1652/10

postanawia:

1. z apelacji wnioskodawczyni zmienić punkt 5 zaskarżonego postanowienia o tyle tylko, że zasądzoną tam kwotę 5.084,26 zł obniżyć do kwoty 3.772,76 zł (trzy tysiące siedemset siedemdziesiąt dwa złote i siedemdziesiąt sześć groszy);

2. w pozostałym zakresie apelację wnioskodawczyni i w całości apelację uczestnika postępowania oddalić.

SSO Danuta Morys-Woźniak SSO Krystyna Hadryś SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 814/14

UZASADNIENIE

W dniu 16 grudnia 2010r. K. K. złożyła w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach wniosek o podział majątku wspólnego powstałego w trakcie trwania małżeństwa z uczestnikiem P. K.. W uzasadnieniu wniosła o przyznanie własności nieruchomości o wartości 100 000 zł i wszystkich ruchomości o łącznej wartości 6 400 zł uczestnikowi ze spłatą na jej rzecz w wysokości 53 200 zł oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi P. K. wniósł o przyznanie na swoją rzecz prawa własności lokalu położonego w R. przy ul. (...) przedstawiającego wartość 48 000 zł i ruchomości w kwocie 1 580 zł, rozliczenie nakładów z jego majątku osobistego na majątek wspólny, oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania wchodzi oprócz składników majątku ruchomego ustalonych

postanowieniem częściowym Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 19 maja 2011r.; także prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...), z którym związany jest udział w nieruchomości wspólnej w 163/10000 częściach, a dla którego Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach prowadzi księgę wieczystą numer (...) o wartości 78.300 zł; ustalił, iż udziały zainteresowanych w majątku wspólnym są równe; dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika postępowania w ten sposób, że: prawo własności lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ul. (...). Z którym związany jest udział w nieruchomości wspólnej w 163/10000 częściach, a dla którego Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach prowadzi księgę wieczystą numer (...) o wartości 78 300 zł przyznał na wyłączną własność uczestnikowi postępowania P. K.; zasądził od uczestnika P. K. na rzecz wnioskodawczyni K. K. kwotę 39 940 zł tytułem spłaty płatna do dnia 31 marca 2014r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności; zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 5 084,26 zł tytułem zwrotu nakładów i wydatków płatną do dnia 31 marca 2014r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności; zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 911, 19 zł tytułem zwrotu wydatków na opinię biegłego; nakazał pobrać od uczestnika postępowania na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach kwotę 500 zł tytułem połowy opłaty od wniosku o podział majątku wspólnego; nakazał ściągnąć z zasądzonych na rzecz wnioskodawczyni kwoty 39 940 zł opisanej w pkt.4 postanowienia kwotę 500 zł tytułem połowy opłaty od wniosku o podział majątku wspólnego.

Zaskarżone orzeczenie zapadło przy ustaleniu, że K. i P. K. zawarli związek małżeński przed Urzędem Stanu Cywilnego w B. w dniu 28 grudnia 1988r. Przez cały okres małżeństwa pozostawali w ustroju wspólności ustawowej, gdyż nie zawarli umowy majątkowej małżeńskiej. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 29 lipca 2010 r. orzeczono rozwód, a wyrok uprawomocnił się w dniu 13 października 2010 r. W trakcie małżeństwa zainteresowani nabyli do majątku wspólnego odrębną własność lokalu nr (...) położonego w R. przy ul. (...) wraz z udziałem (...) w nieruchomości wspólnej stanowiącej prawo użytkowania wieczystego oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokalu, dla której Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach prowadzi księgę wieczystą nr (...). Sąd ustalił nadto, że wartość tego lokalu mieszkalnego wynosi 78 300 zł i zamieszkuje w nim tylko uczestnik. Postanowieniem częściowym Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach z dnia 19 maja 2011r. sygn. akt I Ns 1652/10 przyznał na wyłączną własność uczestnika P. K. następujące przedmioty wchodzące w skład majątku dorobkowego K. K. i P. K.: czarną meblościankę, stolik pod telewizor, DVD, telewizor 28", komplet wypoczynkowy, szarą meblościankę, granatową kanapę, telewizor 21", czarny stolik, komputer, meble kuchenne i lodówkę - o łącznej wartości 1 580 zł. Postanowienie uprawomocniło się z dniem 10 czerwca 2011 r. P. K. po ustaniu wspólności ustawowej w grudniu 2010 r. dokonał prac remontowych polegających na wymianie wykładziny dywanowej w pokoju, położenie paneli w pokoju i tapetowania obu pokoi, a nakłady z tego tytułu wyniosły 2 623 zł i wpłynęły na podniesienie wartości rynkowej lokalu mieszkalnego. Na koszty lokalu składają się opłaty m. in.: opłaty eksploatacyjne, remontowe, za centralne ogrzewania zmienne, za woda i śmieci. W okresie od listopada 2010 r. do grudnia 2013 r. opłata na fundusz remontowy wyniosła łącznie 2 887,56 zł, a opłata eksploatacyjna 1 993,96 zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, iż z dniem 13 października 2010 r. ustala pomiędzy uczestnikami postępowania wspólność ustawowa, a majątek objęty dotychczas wspólnością ustawową uległ przekształceniu we wspólność, do której odpowiednie zastosowanie mają przepisy regulujące współwłasność w częściach ułamkowych. W związku ze zgodnymi stanowiskami uczestników Sąd postanowieniem częściowym z dnia 19 maja 2011 r. przyznał na rzecz P. K. wszystkie ruchomości wchodzące w skład majątku dorobkowego o łącznej wartości 1 580 zł.

W skład majątku dorobkowego wchodziła także odrębna własność lokalu położonego w R. przy ul. (...) o wartości 78 300 zł. Zainteresowani zgodnie wniesli o przyznanie wyłącznego prawa do tejże nieruchomości uczestnikowi, dlatego Sąd kierując się zasadą wyrażoną w art. 567 § 3 kpc, art. 684 kpc, art. 622 § 2 kpc w zw. z art. 688 kpc w zw. z art. 46 kro orzekł jak w pkt 1 i 3 sentencji postanowienia. Zgodnie z art. 43 § 1 oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym i dlatego w oparciu o art. 43 § 1 kro sąd orzekł jak w pkt. 2 postanowienia. Uczestnikowi został przyznany na wyłączną własność cały majątek dorobkowy o wartości 79 880 zł. Tym samym na rzecz wnioskodawczyni, której udział wynosi 1/2, Sąd na podstawie art. 212 § 2 i 3 kc zasądził od uczestnika kwotę 39 940 zł tytułem spłaty. Ponadto

uczestnik domagał się zwrotu nakładów poczynionych - po ustaniu wspólności ustawowej - z majątku osobistego na nieruchomości.

Sąd Rejonowy wskazał, iż uczestnik poniósł nakłady na nieruchomość w wysokości 2 623 zł, a jednocześnie charakter przeprowadzonych prac remontowych powoduje, że nie zwiększają one wartości nieruchomości, albowiem wykonane przez uczestnika prace należy zakwalifikować jako konieczne nakłady na rzecz wspólną, a więc takie które zmierzają do utrzymania rzeczy w stanie nie pogorszonym. W ocenie Sądu z całości kosztów utrzymania mieszkania jedynie opłaty na fundusz remontowy i na zaliczki eksploatacyjne zmierzają do zachowania wspólnego prawa. Inne koszty tj. opłaty za wodę, gaz, wywóz śmieci, ogrzewanie, wyliczone w zestawieniu przedstawionym przez uczestnika są jedynie skutkiem osobistego korzystania z lokalu przez uczestnika i nie mogą zostać zakwalifikowane jako nakłady na nieruchomości będącą częścią majątku dorobkowego, ponadto jedynie opłaty dokonane na poczet funduszu remontowego i na zaliczki eksploatacyjne w okresie od listopada 2010 r. do grudnia 2013 r. mogły zostać doliczone do wydatków uczestnika, gdyż wcześniej były one regulowane ze środków pochodzących z majątku wspólnego. Tym samym Sąd ustalił i zasądził tytułem zwrotu nakładów i wydatków poczynionych z majątku osobistego przez uczestnika na majątek wspólny kwotę 5 084,26 zł – stanowiącą sumę nakładów poczynionych na mieszkanie z majątku odrębnego (remont 2 623 zł), połowę wydatków na fundusz remontowy i na zaliczkę eksploatacyjną ($4881,52 \text{ zł} / 2 = 2 440,76 \text{ zł}$) oraz połowę wydatków na podatek za 2011 r. ($41 \text{ zł} / 2 = 20,50 \text{ zł}$), gdyż obciążają one zainteresowanych po połowie (art. 207 k.c.). Dlatego też sąd orzekł jak w pkt. 5 postanowienia na podstawie art. 45 § 1 kro w związku z art. 207 k.c. Biorąc pod uwagę, iż w sprawie zainteresowani zgodnie wnosili o podział majątku sąd uznał, iż nie ma powodów, aby odstępować od zasady z art. 520 § 1 k.p.c. i dlatego koszty postępowania podzielił po połowie.

Apelację od powyższego orzeczenia w zakresie punktu 5 wywiodła wnioskodawczyni, wnosząc o jego zmianę i zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika w miejsce kwoty 5.084,26 zł kwotę 2.461,26 zł i zasądzenie na rzecz wnioskodawczyni do uczestnika kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. Zarzuciła, iż Sąd Rejonowy zasądził od niej na rzecz uczestnika postępowania prawidłowo połowę wydatków, natomiast jeśli chodzi o nakłady zasądził je na jego rzecz w całości, podczas gdy w ramach podziału majątku wspólnego stron, mógł zasądzić także tylko połowę poniesionych wydatków, tj. kwotę 1.311,50 zł. Ponadto zdaniem apelującej, przeprowadzony przez uczestnika w grudniu 2010r. remont nie można uznać z taki, który miał służyć utrzymaniu rzeczy w stanie nie pogorszonym, albowiem był wykonany wyłącznie interesie uczestnika.

Apelację wniósł także uczestnik postępowania zaskarżając orzeczenie w całości i wnosząc o zmianę postanowienia, w szczególności poprzez korektę wartości majątku wspólnego, a to ustalenie, że uczestnik postępowania poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny, z tytułu remontu mieszkania kwocie 2.623 zł oraz z tytułu utrzymania lokalu mieszkalnego, wyliczone w zestawieniu przez niego przedstawionym; zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika spłaty tytułem poczynionych nakładów w utrzymaniu mieszkania. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. poprzez ocenę dowodów sprzeczną z zasadami logiki, doświadczenia życiowego i brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, poprzez uznanie, iż inne koszty obciążające mieszkanie jak ogrzewanie, woda, gaz i wywóz śmieci są jedynie skutkiem osobistego korzystania przez uczestnika z mieszkania; art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu podstawy faktycznej obliczenia wysokości nakładów uczestnika i sposobu obliczenia kwoty spłaty wnioskodawczyni; art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567§ 3 k.p.c. zgodnie z którymi skład i wartość majątku wspólnego byłych małżonków ustala sąd; ponadto zarzucił błędne ustalenie składników i wartości majątku wspólnego, poprzez uznanie, że w skład nakładów uczestnika na wspólną nieruchomość nie wchodzi kwota 2.623 zł tytułem przeprowadzonego remontu; błędne ustalenie wysokości nakładów poniesionych przez uczestnika na majątek wspólny, poprzez pominięcie przy obliczeniach kwoty nakładów poniesionych przez niego na mieszkanie, opłat obowiązkowych wchodzących w skład czynszu, takich jak opłata za ogrzewanie, za wodę, za gaz i wywóz śmieci i nie wskazaniem podstawy prawnej, dla której odmawia uwzględnienia powyższych kosztów jako nakładów uczestnika.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja wnioskodawczynie zasługiwała na częściowe uwzględnienie, natomiast apelacja uczestnika postępowania była niezasadna w całości.

Sąd Okręgowy podziela w całości i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Orzekając Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, ani też doświadczenia życiowego. Wnioski Sądu pierwszej instancji, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie. Prawidłowo zastosowane zostały również normy prawa materialnego, za wyjątkiem kwestii nakładów koniecznych - obejmujących remont wspólnego mieszkania- na wspólną nieruchomość uczestników postępowania dokonanych po rozwiązaniu małżeństwa, a przed dokonaniem podziału majątku uczestników.

Odnosząc się do nakładów na nieruchomość stanowiącą własność wspólną uczestników, wskazać należy, iż Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż są to nakłady konieczne jednakże, nieprawidłowo dokonał rozliczenia kwoty tych nakładów, obciążając nimi wyłącznie wnioskodawczynię, co jest niezgodne z rozumieniem art. 45 k.r.o. i 207 k.c. Sąd Odwoławczy uznał, że w tym zakresie apelacja wnioskodawczynie musiała zostać uwzględniona, albowiem z prawidłowo dokonanych ustaleń faktycznych wynika zasadność obciążenia wnioskodawczynie połową tych nakładów koniecznych, które określone zostały w całości na kwotę 2.630 zł, a nie ich całością, jak ujęto to w zaskarżonym orzeczeniu. Dlatego orzeczono jak w pkt.1 orzeczenia.

W pozostałym zakresie obie apelacje musiały ulec oddaleniu jako nieuzasadnione w świetle prawidłowo dokonanych ustaleń faktycznych i oceny prawnej. Odnosząc się do okoliczności podnoszonych w apelacjach, dotyczących wartości nieruchomości będącej przedmiotem podziału oraz do nakładów dokonywanych na majątek wspólny w okresie pomiędzy uprawomocnieniem się orzeczenia o rozwiązaniu małżeństwa stron a dokonaniem podziału majątku wspólnego. Sąd Rejonowy prawidłowo oparł się na opinii biegłego do spraw szacowania nieruchomości, albowiem biegły sądowy dwukrotnie dokonywał oszacowania nieruchomości, wskazując na okoliczności, które legły u podstaw ustalenia wartości nieruchomości. Opinie te nie zostały skutecznie zakwestionowane przez uczestników postępowania. Należy zwrócić szczególną uwagę, iż w żadnym etapie postępowania przed Sądem Rejonowym, okoliczności wskazywane przez biegłą, że kwota 2.623 zł to wysokość nakładów nie wpływa na wartość nieruchomości, nie były kwestionowane przez uczestników postępowania. Także nie były kwestionowane w postępowaniu przed Sądem Odwoławczym. Wobec tego przyjęcie przez Sąd Rejonowy stanowiska wyrażonego w opinii biegłego było zgodne z zebranych w sprawie materiałem dowodowym, stanowiącym podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Odwoławczy uznał nadto, iż nie zachodzą podstawy do uwzględnienia apelacji uczestnika co do obciążenia wnioskodawczynie opłatami za ogrzewanie, wodę, gaz i wywóz śmieci. W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Rejonowy słusznie przyjął, iż te elementy utrzymania mieszkania związane są z zakresem faktycznego korzystania z tego mieszkania i służyły wyłącznie uczestnikowi postępowania jako osobie zajmującej ten lokal mieszkalny, wobec czego nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, iż ogrzewanie jest należnością niezależną od korzystania, albowiem może zostać wyłączone ogrzewanie lub zostać zminimalizowane jego użycie w takim stopniu, aby były to kwoty symboliczne, o ile strony nie zajmowałyby mieszkania. Sąd pierwszej instancji trafnie obciążył tymi należnościami wyłącznie uczestnika postępowania, który z tego mieszkania korzystał przez cały okres objęty wnioskiem co do zasądzenia takich nakładów, i w tym zakresie w jakim faktycznie osobiście korzystał, winien zostać obciążony wydatkami, które rzeczywiście podnosiły komfort zamieszkiwania tego uczestnika postępowania, w stosunku do standardu podstawowego, który byłby zastosowany, gdyby z tego mieszkania uczestnik postępowania nie korzystał.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Odwoławczy uznał, iż zasadnym jest oddalenie apelacji uczestnika postępowania w całości, natomiast apelacja wnioskodawczynie została częściowo uwzględniona, w zakresie w jakim obciążała wnioskodawczynię ponad połową wydatków koniecznych, związanych z utrzymaniem stanu technicznego wspólnego lokalu mieszkalnego uczestników do momentu dokonania podziału majątku wspólnego.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. , Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie 5 w sposób wskazany w punkcie 1 sentencji.

Na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawczynie w pozostałym zakresie i oddalił w całości apelację uczestnika jako bezzasadną, w tym ich żądania przyznania kosztów postępowania odwoławczego, wobec braku podstaw do odstąpienia od zasady określonej art. 520 § 1 k.p.c.

SSO Danuta Morys- Woźniak SSO Krystyna Hadryś SSO Barbara Braziewicz